

Kultura a efektivita hašení

Petr Krchňáček

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Petr Krchňáček
Osobní číslo:	L22398
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Kultura a efektivita hašení

Zásady pro vypracování

- Zpracujte teoretický vstup do problematiky jednotek požární ochrany, terminologie a právního rámce.
- Proveďte analýzu aktuálního stavu kultury a efektivity hašení na území České republiky.
- Na základě provedených analýz zpracujte návrhová opatření k zefektivnění kultury a efektivity hašení.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Bojový řád jednotek požární ochrany*. 2. vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2017. ISBN 978-80-7385-197-2.
2. COPPOLA, Damon P. *Introduction to international disaster management*. Fourth edition. Amsterdam: Elsevier, 2021. ISBN 978-0-12-817368-8.
3. SHARIPO, Lauren R. a MARAS, Marie-Helen (ed.). *Encyclopedia of security and emergency management: with 53 figures and 38 tables*. Springer Nature reference. Cham: Springer, [2021]. ISBN 978-3-319-70487-6.
4. SOŠ PO A VOŠ PO. *Kultura a efektivita hašení*. Online, 2024. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/kultura-efektivita-haseni>.
5. TRČKA, Martin. *Provádění požárního zásahu*. Dotisk 1. vydání. SPB Spektrum. Červená řada. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2018. ISBN 978-80-7385-135-4.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Džermanský**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 2. 5. 2025

podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou faktorů, které mají vliv na efektivitu hašení požárů v České republice. Důvodem volby tohoto tématu je potřeba identifikovat klíčové oblasti ovlivňující úspěšnost zásahů jednotek požární ochrany (JPO), a tím přispět k celkovému zlepšení hasičské praxe a bezpečnosti při zásazích. Hlavním cílem práce je proto analyzovat stávající pracovní návyky, interní postupy, komunikační procesy a úroveň sdílených znalostí mezi příslušníky profesionálních a dobrovolných hasičských jednotek a navrhnout opatření, která povedou ke zvýšení jejich výkonnosti. V práci byly použity metody dotazníkového šetření mezi příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR a jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí, SWOT analýza pro zhodnocení silných a slabých stránek současného stavu a terénní výzkum, který zahrnoval praktické ověření vybraných aspektů hašení formou fyzikálních pokusů. Výsledky práce přinášejí doporučení pro zlepšení výcviku hasičů, optimalizaci pracovních postupů a inovaci vybavení, což má potenciál vést ke zkrácení reakčních časů a vyšší celkové efektivitě při zásazích.

Klíčová slova: efektivita, hasiči, inovace, kultura, požár

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the analysis of factors that influence the effectiveness of fire fighting in the Czech Republic. The reason for the choice of this topic is the need to identify the key areas affecting the success of fire protection units (FPU) interventions and thus contribute to the overall improvement of firefighting practice and safety during interventions. Therefore, the main objective of the thesis is to analyse the current work habits, internal procedures, communication processes and the level of shared knowledge between members of professional and volunteer firefighting units and to propose measures that will lead to an increase in their performance. The methods used in the thesis were a questionnaire survey among members of the Fire Rescue Service of the Czech Republic and municipal volunteer firefighting units, a SWOT analysis to assess the strengths and weaknesses of the current situation and field research, which included practical verification of selected aspects of firefighting in the form of physical experiments. The results of the work provide recommendations for improving firefighter training, optimizing work procedures and upgrading equipment, which has the potential to lead to shorter response times and greater overall efficiency in response operations.

Keywords: efficiency, firefighting, innovation, culture, fire

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce – panu Ing. Martinovi Džermanskému Ph.D., za cenné rady a poznatky při tvorbě práce.

"Hasič musí překonat svoje pohodlí,

vrozené každému člověku

a musí překonati lhostejnost,

se kterou se na jeho obětavost,

statečnost, sebezapření a pracovitost

skoro celý svět dívá."

(hasičské proslovy z r. 1928)

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PRÁVNÍ RÁMEC A TERMINOLOGIE.....	13
1.1 ZÁKONY	13
1.2 VYHLÁŠKY	14
1.3 NAŘÍZENÍ VLÁDY, VYHLÁŠKY MINISTERSTVA VNITRA A SIAŘE.....	14
2 POŽÁRNÍ OCHRANA.....	16
2.1 POŽÁR	16
2.2 HASIČSKÝ ZÁSAH	16
2.3 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE	17
2.4 PLÁN PLOŠNÉHO POKRYTÍ	17
3 KULTURA A EFEKTIVITA HAŠENÍ.....	18
3.1.1 Efektivita hašení a řízení požárů	18
3.1.2 Zahraniční zkušenosti.....	19
3.2 VYBAVENÍ JPO	19
3.2.1 Požární technika (vozidla).....	20
3.2.2 Věcné prostředky	21
3.2.3 Technické prostředky	22
4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	23
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	24
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	25
5.1 VYHODNOCENÍ ZASLANÝCH ODPOVĚDÍ.	25
6 SWOT ANALÝZA	33
7 PRAKTICKÁ ZKOUŠKA DOSTUPNÉHO VYBAVENÍ	42
7.1 KULTURA HAŠENÍ V PRAXI	42
7.2 EFEKTIVITA HAŠENÍ V PRAXI.....	44
ZÁVĚR	51
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
SEZNAM OBRÁZKŮ	53
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	54

ÚVOD

Hasičský zásah představuje jednu z forem řešení mimořádných událostí, která vyžaduje nejen odborné znalosti a dovednosti, ale také efektivní spolupráci a rychlé rozhodování v prostředí plném rizik. Téma kultury a efektivy hašení se dotýká klíčových faktorů, které ovlivňují úspěšnost zásahu – od technického vybavení a tréninku až po zažité návyky a organizační přístup v rámci jednotek požární ochrany.

Tato bakalářská práce si klade za cíl analyzovat aktuálně platné a používané metody hašení požárů. V moderní společnosti, která čelí rostoucím výzvám v oblasti požární bezpečnosti v důsledku klimatických změn, urbanizace a technologického vývoje, se ukazuje, že nejen technická připravenost, která se projevuje nákupy nového vybavení ale také organizační pravidla a učené postupy hrají zásadní roli při zvládání mimořádných událostí.

Práce se zaměřuje na identifikaci klíčových prvků, které ovlivňují efektivitu zásahů, a hodnotí roli „kultury hašení“ na různých úrovních. Důraz bude kladen na porovnání přístupů různých jednotek požární ochrany, analýzu vzdělávání a výcviku hasičů a vyhodnocení, jak rozdíly zásahových postupů mohou ovlivnit týmovou spolupráci a rozhodovací procesy.

Výstupy práce mohou sloužit jako podklad pro zlepšení vzdělávacích a tréninkových programů a zároveň přispět k většímu sjednocení platných postupů u zásahů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC A TERMINOLOGIE

Požární ochrana v České republice je řízena zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, a souvisejícími předpisy. Hlavním cílem požární ochrany je předcházení vzniku požárů, ochrana životů, zdraví a majetku před jejich následky. Za dodržování požární ochrany odpovídají fyzické i právnické osoby. Každý má povinnost chovat se tak, aby nedocházelo ke vzniku požárů. Právnické osoby a podnikající fyzické osoby musí plnit specifické povinnosti, například zpracovávat dokumentaci požární ochrany, provádět pravidelné školení zaměstnanců a zajistit dostupnost požárně bezpečnostních zařízení.

Důležitou součástí systému požární ochrany je Hasičský záchranný sbor ČR, který zajišťuje profesionální zásahy při požárech a dalších mimořádných událostech. Podporu poskytují také jednotky sborů dobrovolných hasičů, které působí na obecní úrovni. Vzdělávání obyvatel o prevenci požárů a správném chování v případě jejich vzniku je klíčovou součástí celkového systému požární ochrany v ČR. Níže uvedené zákony se řadí k nejdůležitějším rámcům, které jsou stěžejní pro koordinaci, stanovení a ochranu obyvatelstva a požární ochranu.

1.1 Zákony

Legislativní rámec požární ochrany v České republice je tvořen několika klíčovými zákony. Základním právním předpisem je **zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně**, který stanovuje povinnosti právnických a fyzických osob v této oblasti. Tento zákon definuje také organizaci a úkoly jednotek požární ochrany, upravuje činnost Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) i jednotek dobrovolných hasičů a stanovuje preventivní opatření proti vzniku požárů.

Dalším důležitým předpisem je **zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR**, který určuje organizaci, řízení a pravomoci HZS ČR. Jeho působnost se kromě požární ochrany vztahuje také na ochranu obyvatelstva a krizové řízení. Na něj navazuje **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (IZS)**, jenž stanovuje pravidla spolupráce složek IZS během mimořádných událostí a definuje jak základní složky, jako jsou HZS ČR, Policie ČR nebo zdravotnické záchranné služby, tak ostatní složky, například armádu či Červený kříž. **Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon**, pak stanovuje opatření pro řešení krizových situací včetně úlohy hasičů v tomto systému. Aktuálnější úpravu organizace a působnosti HZS ČR přinesl také **zákon č. 320/2015 Sb.**,

o Hasičském záchranném sboru České republiky, který mimo jiné zavádí úpravy dalších souvisejících právních předpisů.

1.2 Vyhlášky

Další důležitou součástí právního rámce požární ochrany jsou vyhlášky, které detailněji specifikují požadavky a opatření související s požární bezpečností. Mezi zásadní patří **vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci**, stanovující požadavky na požární bezpečnost staveb, technologií a různých činností, včetně preventivních opatření a technického vybavení požárně bezpečnostních zařízení. Dále **vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany**, upravuje organizační strukturu, činnost a kategorizaci jednotek požární ochrany (jak profesionálních, tak dobrovolných), a definuje jejich materiálně-technické vybavení.

Technické vybavení hasičů a požární techniky stanovuje podrobně **vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky**, která definuje nezbytné technické požadavky pro hasičská vozidla a jejich vybavení. Preventivní opatření týkající se bezpečnosti spalinových cest řeší **vyhláška č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalinových cest**, jejímž cílem je snížit riziko vzniku požáru z důvodu závad komínů a kouřovodů. K ochraně obyvatelstva před následky mimořádných událostí pak přispívá **vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva**, která definuje postupy a opatření při zajišťování bezpečnosti a ochrany osob.

1.3 Nařízení vlády, vyhlášky Ministerstva vnitra a SIAŘe

Kromě zákonů a vyhlášek jsou pro požární ochranu v České republice důležitá také nařízení vlády, vyhlášky Ministerstva vnitra a služební interní akty řízení (SIAŘ). Významným předpisem je **nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci**, a které obsahuje limity fyzické i psychické zátěže při zásazích hasičů v extrémních podmínkách, jako jsou vysoké teploty, kouř nebo fyzická námaha. Technické požadavky na hasičská vozidla blíže určuje **vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany**. Pro zásahovou činnost jednotek požární ochrany je zásadní **vyhláška č. 226/2005 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany**. Která stanovuje pravidla organizace, velení a koordinace jednotek na místě mimořádné události.

Vnitřní fungování Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) specifikují služební interní akty řízení (SIAŘe). Mezi klíčové patří **SIAŘ č. 20/2007 – Pokyn GŘ HZS ČR, kterým se vydává organizační řád MV-generálního ředitelství HZS ČR** – (Organizační struktura). Tento interní předpis z roku 2007 ustanovil organizační řád generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. **SIAŘ č. 54/2013 – Pokyn GŘ HZS ČR, kterým se stanovují Normy znalostí hasičů** – (Odborná příprava). Tento pokyn generálního ředitele ze dne 19. prosince 2013 zavedl tzv. normy znalostí hasičů, tedy minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti hasičů všech typů jednotek požární ochrany. **SIAŘ č. 26/2009 – Pokyn GŘ HZS ČR, kterým se stanoví postup při používání souborů typové činnosti složek IZS při společném zásahu** – (Zásahová činnost IZS). Tento pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 8. června 2009 zavedl závazný postup pro využití Katalogu typových činností IZS při společných zásazích složek integrovaného záchranného systému

SIAŘ č. 7/2005 (ve znění SIAŘ 38/2007 a 49/2009) – Pokyn GŘ HZS ČR a NMV, kterým se stanovují pravidla pro kontrolní činnost prováděnou v rámci státního požárního dozoru (SPD) vykonávaného HZS krajů – (Výkon státního požárního dozoru). Tento předpis, vydaný původně roku 2005 a aktualizovaný v letech 2007 a 2009, sjednocuje postupy při provádění požárních kontrol a dalších činností v rámci státního požárního dozoru.

2 POŽÁRNÍ OCHRANA

Požární ochrana představuje soubor opatření, postupů a aktivit zaměřených na prevenci vzniku požárů, minimalizaci jejich následků a ochranu osob a majetku. Zahrnuje legislativní rámec, technická opatření, vzdělávání a informování veřejnosti a také činnost profesionálních a dobrovolných hasičských jednotek (ČSN 73 0802, 2020). Účinnost požární ochrany je závislá na správném plánování, dodržování předpisů, pravidelném školení zaměstnanců a obyvatel a kvalitní technické vybavenosti hasičských jednotek (Novotný a kolektiv, 2022).

2.1 Požár

Požár lze definovat jako nežádoucí, nekontrolované hoření, které ohrožuje lidské životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Jde o chemický proces, při němž dochází k rychlé oxidaci hořlavých materiálů za přítomnosti kyslíku a tepla, což vede k uvolňování tepelné energie, světla, kouře a toxických plynů (Horák, 2020). Požáry se mohou šířit různými způsoby v závislosti na typu materiálu, množství kyslíku a dalších podmínkách prostředí. Klíčovým faktorem pro minimalizaci škod způsobených požárem je včasná detekce a efektivní zásah jednotek požární ochrany (Bartlová a Šenovský, 2021).

2.2 Hasičský zásah

Hasičský zásah představuje soubor činností prováděných jednotkami požární ochrany při likvidaci požárů a dalších mimořádných událostí. Hlavním cílem hasičského zásahu je rychlé, účinné a bezpečné zvládnutí situace s minimálními ztrátami na životech, zdraví a majetku (Veselý, 2021). Efektivita hasičského zásahu je ovlivněna mnoha faktory, mezi které patří úroveň výcviku hasičů, kvalita technického vybavení, organizační kultura a schopnost jednotek koordinovat svoji činnost v krizových situacích. Správné rozhodování, rychlá komunikace a dodržování zavedených postupů jsou nezbytnými prvky úspěšného zvládnutí požáru (Dvořák a Králová, 2022).

2.3 Jednotky požární ochrany v České republice

Jednotky požární ochrany (JPO) v České republice představují základní prvek systému požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Tyto jednotky se rozlišují na jednotky Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR), jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí (JSDHO), jednotky podnikových hasičů a jednotky vojenských hasičských útvarů. Každá z těchto jednotek má specifické pravomoci a odpovědnosti stanovené legislativně (Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů).

HZS ČR tvoří profesionální jednotky, jejichž příslušníci jsou ve služebním poměru a mají speciální výcvik a kvalifikaci pro řešení širokého spektra mimořádných událostí. Naopak jednotky dobrovolných hasičů obcí jsou založeny na principu dobrovolnosti a tvoří důležitou složku v menších obcích, kde představují první linii zásahu (Pokorný, 2021). Podnikové jednotky jsou zřizovány v rámci firem s vyšším požárním rizikem a vojenské jednotky působí zejména v rámci ozbrojených sil. Efektivní spolupráce všech typů JPO je klíčem k rychlému a účinnému zásahu při požárech (Kavan, 2022).

2.4 Plán plošného pokrytí

Plán plošného pokrytí je strategický dokument, který definuje rozmístění a kapacity jednotek požární ochrany na území České republiky. Cílem plánu je zajistit, aby byly jednotky schopny zasáhnout na jakémkoli místě ve stanoveném časovém limitu a s odpovídajícími silami a prostředky (Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany).

Plán plošného pokrytí zahrnuje analýzu rizik, na jejímž základě jsou stanovovány počty a typy jednotek potřebných k zajištění efektivní reakce na požáry a další mimořádné události. Zohledňuje faktory jako hustota osídlení, dostupnost silniční infrastruktury, průmyslová koncentrace a specifika regionů. Tento plán pravidelně vyhodnocují orgány Hasičského záchranného sboru a v případě potřeby jej aktualizují, aby reflektoval měnící se požadavky na zajištění požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva (Nováková a Marek, 2020). Význam plánu spočívá zejména v jeho schopnosti optimalizovat časovou dostupnost a zvýšit efektivitu zásahu jednotek požární ochrany na území celé republiky.

3 KULTURA A EFEKTIVITA HAŠENÍ

Kultura v rámci jednotek požární ochrany (JPO) představuje soubor hodnot, norem, přesvědčení a pracovních postupů sdílených členy jednotky, které zásadně ovlivňují jejich výkonnost, spolupráci a schopnost efektivně reagovat na mimořádné situace (Kavan, 2022). Efektivita hašení požárů přitom není pouze otázkou technického vybavení a fyzických schopností hasičů, ale také výsledkem dobře fungující organizační kultury. Ta zahrnuje komunikaci, týmovou spolupráci, vzájemnou důvěru a schopnost rychlého rozhodování ve stresových situacích (Pokorný, 2021). Identifikace a rozvoj silných stránek organizační kultury mohou výrazně přispět ke zlepšení celkové efektivity hašení požárů a minimalizaci škod na zdraví, životě a majetku (Nováková a Marek, 2020).

3.1.1 Efektivita hašení a řízení požárů

Jedním z klíčových konceptů je **Incident Command System (ICS)**, což je standardizovaný přístup k velení a koordinaci při mimořádných událostech, včetně požárů. ICS vznikl v Kalifornii právě kvůli problémům při hašení rozsáhlých lesních požárů, kdy chyběla jednotná terminologie a jasná struktura velení. Díky ICS mohou různé složky (hasiči, policie, zdravotníci) efektivně spolupracovat i při složitých zásazích.

(Sharipo a Maras, 2021)

Podobné systémy fungují i jinde – například v Austrálii **AIIMS** (Australasian Inter-Service Incident Management System) a na Novém Zélandu **CIMS** (Coordinated Incident Management System). Všechny tyto systémy kladou důraz na jednotné řízení, jasné rozdělení rolí a flexibilitu podle rozsahu události.

(Sharipo a Maras, 2021)

Zajímavý je také koncept **Firewise Communities** v USA, kde se klade důraz na zapojení místních komunit do prevence a přípravy na požáry. Komunity spolupracují s odborníky, vytvářejí akční plány a vzdělávají obyvatele o rizicích a prevenci požárů. Tento přístup posiluje „kulturu bezpečnosti“ a zvyšuje efektivitu zásahů.

(Sharipo a Maras, 2021)

V Encyclopedia of Security and Emergency Management od Shapiro a Maras (2021) není přímo kapitola věnovaná „kultuře hašení požárů“, ale najdeme tam spoustu informací o efektivitě zásahů, organizaci a strategickém řízení při požárech.

3.1.2 Zahraniční zkušenosti

V knize Introduction to International Disaster Management (4. vydání, 2021) od Damona P. Coppoly se požárům a jejich řízení věnuje několik kapitol, přičemž důraz je kladen na mezinárodní přístupy a osvědčené postupy. (Coppola, 2021)

Coppola zdůrazňuje, že efektivní řízení požárů závisí nejen na technických schopnostech hasičských jednotek, ale také na organizační kultuře a spolupráci mezi různými složkami. Implementace standardizovaných systémů, jako je Incident Command System (ICS), umožňuje koordinovanou reakci na mimořádné události, včetně požárů, a zajišťuje jasné rozdělení rolí a odpovědností mezi zasahujícími složkami. (Coppola, 2021)

Kniha také upozorňuje na význam mezinárodní spolupráce při řešení rozsáhlých požárů, zejména v oblastech s omezenými zdroji. Příkladem je sdílení technologií, výměna zkušeností a společné cvičení mezi státy, což přispívá k lepší připravenosti a efektivitě zásahů. (Coppola, 2021)

Důležitou součástí řízení požárů je také prevence a připravenost místních komunit. Coppola zdůrazňuje, že vzdělávání obyvatel o rizicích požárů, vytváření evakuačních plánů a pravidelné cvičení mohou výrazně snížit dopady požárních událostí. Zapojení komunity do plánování a rozhodovacích procesů posiluje jejich odolnost a schopnost efektivně reagovat na mimořádné situace. (Coppola, 2021)

Coppolova publikace poskytuje komplexní pohled na řízení požárů z mezinárodní perspektivy, zdůrazňuje význam standardizovaných systémů řízení, mezinárodní spolupráce a aktivního zapojení komunit do prevence a reakce na požáry. Tyto přístupy přispívají k efektivnějšímu zvládnutí požárních událostí a minimalizaci jejich dopadů na společnost.

3.2 Vybavení JPO

Věcné a technické prostředky jednotek požární ochrany zahrnují široké spektrum vybavení nezbytného pro efektivní provádění zásahů. Mezi tyto prostředky patří požární

automobily, hasicí technika, ochranné oděvy, dýchací přístroje, nářadí pro technické zásahy, prostředky pro záchranu osob a komunikační technika (Bartlová a Šenovský, 2021). Správný výběr, údržba a pravidelná kontrola těchto prostředků jsou klíčové pro bezpečnost hasičů a úspěšnost zásahu. Technická připravenost a funkčnost vybavení přímo ovlivňují rychlost, kvalitu a efektivitu zásahu, což se promítá do celkové úspěšnosti operací jednotek požární ochrany (Horák, 2020).

3.2.1 Požární technika (vozidla)

Jednotky požární ochrany v ČR disponují různými druhy zásahových vozidel určených k hašení požárů i k dalším záchranným činnostem. Podle právních předpisů lze požární techniku zařadit do vybavení jednotky jen tehdy, pokud splňuje stanovené technické podmínky (Ministerstvo vnitra, 2007)

Mezi hlavní typy těchto vozidel patří zejména:

Cisternové automobilové stříkačky (CAS) – univerzální hasičské vozy s nádrží na vodu a čerpadlem, základní prostředek pro hašení a zásahy;

Automobilové žebříky (AZ) a plošiny (AP) – speciální výšková technika pro záchranu z výšek a přístup k obtížně dosažitelným místům;

Dopravní automobily (DA) – menší zásahová či přepravní vozidla pro transport hasičů a vybavení, často využívaná v dobrovolných jednotkách;

Technické a vyprošťovací automobily (TA, VYA, RZA) – vozidla vybavená pro technické zásahy, například dopravní nehody (hydraulické nástroje, navijáky) nebo speciální vyprošťování těžkých břemen;

Speciální hasicí automobily – např. pěnové, práškové či kombinované vozy pro konkrétní druhy požárů (hořlavé kapaliny, plyny apod.) či **protiplynové automobily (PPLA)** s vybavením pro práci v nebezpečném prostředí (HZS ČR, 2020).

Minimální požadovaný počet a typy vozidel se liší podle kategorie jednotky – např. jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má zpravidla ve výbavě alespoň jednu CAS a jeden DA. K používání požární techniky jsou oprávněni pouze hasiči s odpovídající odbornou kvalifikací (absolventi odborné přípravy a držitelé příslušných osvědčení) a zdravotní způsobilostí. Zásahová vozidla rovněž podléhají pravidelné údržbě a technickým prohlídkám, aby byla zajištěna jejich provozuschopnost při nasazení. (Ministerstvo vnitra, 2001)

3.2.2 Věcné prostředky

Věcné prostředky požární ochrany představují veškeré vybavení, které hasiči používají při zásahu mimo samotných vozidel. Patří sem široká škála **prostředků pro hašení a likvidaci požárů** – například požární příslušenství jako hadice různých průměrů, proudnice, rozdělovače a armatury pro dodávku vody či pěny. Dále jsou to **přenosné hasicí přístroje a hasiva** (práškové, sněhové, vodní apod.) pro likvidaci začínajících požárů, **přenosné motorové stříkačky** pro čerpání vody z přírodních zdrojů a **ventilační zařízení** (přetlakové ventilátory) k odvětrávání zakouřených prostor (Dokumentace BOZP, 2021)

Nezbytnou součástí výbavy jsou také **osobní ochranné prostředky hasičů**: zásahové přilby, ochranné zásahové oděvy (pro zásahy v budovách i ve volné přírodě), zásahová obuv, rukavice, kukly a **izolační dýchací přístroje (IDP)** na stlačený vzduch pro práci v kouři a nebezpečné atmosféře (HZS ČR, 2014)

K zajištění spojení na místě zásahu slouží **radiokomunikační prostředky** – vozidlové a přenosné radiostanice v analogové síti nebo terminály digitální sítě PEGAS (TETRAPOL) – které zajišťují komunikaci jednotek se štábem a operačním střediskem (Ministerstvo vnitra, 2014)

Pro veškeré věcné prostředky platí, že musí splňovat stanovené technické normy a podmínky, aby mohly být zařazeny do výbavy jednotek. Technické požadavky na vybrané vybavení stanoví například vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků PO, která zahrnuje parametry pro dýchací přístroje, ochranné přilby, zásahové oděvy, motorové stříkačky, radiostanice aj. (Ministerstvo vnitra, 2014)

Mnohé z těchto prostředků podléhají povinné certifikaci – je vyžadováno ověření shody s příslušnými normami, aby byla zaručena jejich spolehlivost a bezpečnost při zásahu (HZS ČR, 2011)

Před zařazením do výbavy jednotky a před každým použitím procházejí prostředky kontrolou provozuschopnosti; pravidelné revize v stanovených intervalech (např. u dýchacích přístrojů každých 6 měsíců) zajišťují, že vybavení bude fungovat správně, když je potřeba (Ministerstvo vnitra, 2001)

3.2.3 Technické prostředky

Do kategorie technických prostředků patří specializované vybavení, které jednotky PO nasazují při záchranných pracích, technických zásazích a mimořádných událostech. Jedná se například o **hydraulická vyprošťovací zařízení** (nůžky, rozpínáky, kombinované nástroje) používané při dopravních nehodách k vyproštění osob z havarovaných vozidel, a **pneumatické zvedací vaky**, které slouží k nadzvedávání těžkých předmětů či trosk (Dokumentace BOZP, 2021)

Pro práci s nebezpečnými látkami a při chemických haváriích mají hasiči k dispozici **detekční techniku** – přenosné detektory plynů a analyzátory nebezpečných látek k identifikaci výbušných či toxických plynů, dále **dekontaminační zařízení** pro očistu osob a techniky od chemických látek (Dokumentace BOZP, 2021)

Při zásazích se také využívají **termokamery**, které umožňují vyhledávání skrytých ohnisek požáru a orientaci v zakouřeném prostředí, čímž usnadňují efektivní hašení a záchranu osob. K technickým prostředkům lze zařadit i vybavení pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou (lana, karabiny, postroje, kladkostroje) nebo na vodní hladině (záchranné čluny, vesty). Nedílnou součástí jsou rovněž **nástroje pro nouzové otevírání a řezání** – motorové pily, rozbrušovací a řetězové pily, dále různé druhy ručního nářadí (sekery, trhací háky, páčidla) pro násilné vnikání a odstraňování překážek (HZS ČR, 2021)

Pro poskytování první pomoci mají jednotky ve výbavě zdravotnické prostředky, jako jsou lékárničky, defibrilátory AED a různé druhy nosítek.

Konkrétní složení těchto technických prostředků závisí na typu a specializaci jednotky. Pokud je jednotka předurčena například pro zásahy u dopravních nehod, musí být vybavena odpovídajícím vyprošťovacím a záchranným zařízením nad rámec základní výbavy. Všechny technické prostředky podléhají pravidelným technickým kontrolám a údržbě stejně jako ostatní vybavení. Například u hydraulických vyprošťovacích zařízení je vyžadována kontrola funkčnosti minimálně jednou ročně. (Ministerstvo vnitra, 2001)

U prostředků pro práci ve výškách jednou za rok a u elektrického nářadí v souladu s příslušnými normami. Dodržování těchto pravidel a norem pro nasazení technických prostředků zajišťuje, že jednotky požární ochrany mohou efektivně a bezpečně plnit své úkoly při zásazích.

4 SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část bakalářské práce se věnovala klíčovým aspektům požární ochrany a hasičské problematiky v České republice. Byly vymezeny základní právní normy, zejména zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který stanovuje povinnosti jednotlivců a firem, jejichž cílem je předcházet požárům a minimalizovat jejich následky.

Pozornost byla věnována definici požáru jako nežádoucího hoření, jehož efektivní zvládnutí je podmíněno rychlou reakcí a koordinovanou činností jednotek požární ochrany. Důležitost hasičského zásahu byla zdůrazněna v kontextu minimalizace škod na životech, zdraví a majetku. Dále byla popsána struktura a činnost jednotek požární ochrany (JPO), zahrnující profesionální i dobrovolné hasiče, jejichž vzájemná spolupráce je klíčová pro úspěšné zvládnutí mimořádných událostí.

Detailněji byl popsán plán plošného pokrytí jako strategický nástroj k efektivnímu rozmístění jednotek s cílem zajistit rychlý a adekvátní zásah na celém území republiky. Nakonec byla analyzována role organizační kultury a technického vybavení, jež zásadním způsobem ovlivňují efektivitu zásahů a bezpečnost hasičů. Zvláštní pozornost byla věnována významu pravidelného výcviku, kvalitě technických prostředků a jejich správné údržbě, jakožto faktorům zvyšujícím úspěšnost hašení požárů.

Tato teoretická východiska poskytla pevný základ pro pochopení celého systému požární ochrany v České republice. Ukázalo se, že účinnost požární ochrany je výsledkem vzájemného působení legislativních norem, kvalitního plánování a organizace jednotek požární ochrany, ale také technické vybavenosti a lidského faktoru. Právní rámec zajišťuje jednotný přístup ke všem aspektům ochrany obyvatelstva a majetku, zatímco plán plošného pokrytí a kategorizace jednotek umožňují pružnou a rychlou reakci na místní specifika a typy rizik. Nedílnou součástí efektivního hašení je rovněž kultura uvnitř hasičských sborů, která významně ovlivňuje jejich soudržnost, motivaci i rozhodovací schopnosti během zásahu. Pochopení těchto faktorů je zásadní pro identifikaci silných i slabých stránek současného systému a pro navržení opatření vedoucích ke zvyšování efektivity a bezpečnosti zásahové činnosti.

Z provedené teoretické analýzy vyplývá, že efektivní požární ochrana je výsledkem vzájemného propojení legislativního rámce, organizační struktury, technického zázemí i lidských faktorů. Pouze při jejich harmonickém sladění lze dosáhnout maximální připravenosti jednotek a minimalizace negativních dopadů požárů na společnost.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

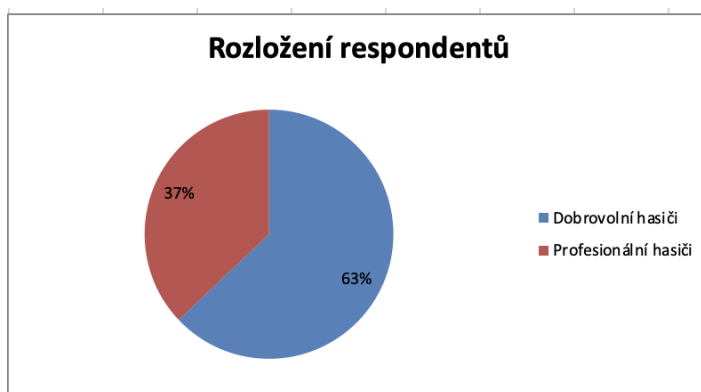
V rámci zjišťování aktuálního stavu kultury a efektivity hašení na území České republiky bylo provedeno dotazníkové šetření. Analýzu jsem provedl dotazníkovým šetřením pomocí volně dostupného online softwaru Google forms (formuláře).

Vytvořený dotazník jsem mezi širokou odbornou veřejnost rozšířil přes své účty na sociálních sítích (Facebook a Instagram). Dále jsem dotazník nahrál do několika tematických skupin na sociální síti Facebook. Konkrétně skupiny: Hasiči, Hasiči Česká Republika, Hasiči ČR, INFORMAČNÍ PORTÁL – JSME HASIČI TĚLEM I DUŠÍ! Dobrovolní hasiči CZ/SK, Hasiči z celé ČR, HASIČI HRDINOVÉ DNEŠNÍ DOBY). Dále některým kolegům, kamarádům a známým jsem dotazník poslal přímo prostřednictvím emailu.

Formulář byl sestaven v obecném duchu pro zjištění některých důležitých skutečností, kterými se tato práce zabývá.

5.1 Vyhodnocení zasláných odpovědí.

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 116 respondentů. Jednalo se o 73 členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (JSDHO) a 43 příslušníků hasičského záchranného sboru (HZS). Výzkum probíhal 14 dní a to od 14. dubna do 28. dubna.

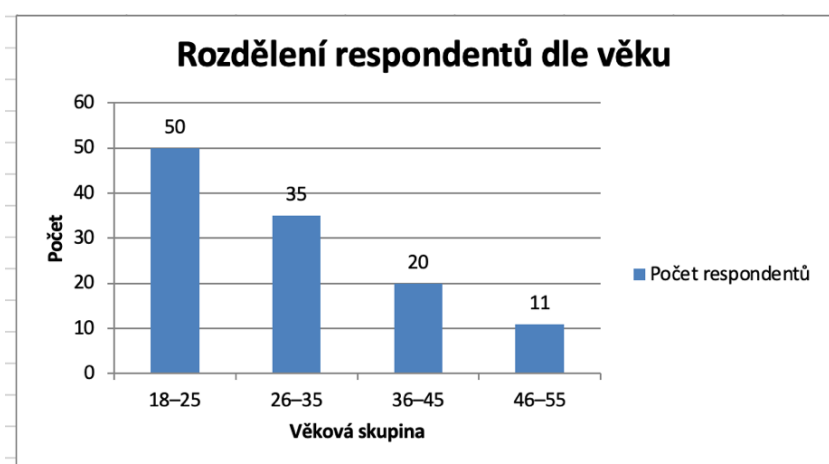

Obrázek 1 Příslušnost k JPO

(zdroj: vlastní)

Z koláčového grafu je patrné, že zhruba dvě třetiny respondentů tvořili dobrovolní hasiči.

Největší počet respondentů (50) se nachází ve věkové skupině 18 až 25 let, to je logické vzhledem k využití sociálních sítí jako hlavního místa distribuce dotazníku. Druhou skupinou mladších respondentů je rozmezí 26 až 35 let, tady odpovědělo 35 dotázaných. Následují skupiny starších hasičů, 20 respondentů odpovědělo ve věkové skupině 36 až 45 let. Poslední skupinou s pouze 11 účastníky výzkumu byla věková skupina 46 až 55 let.

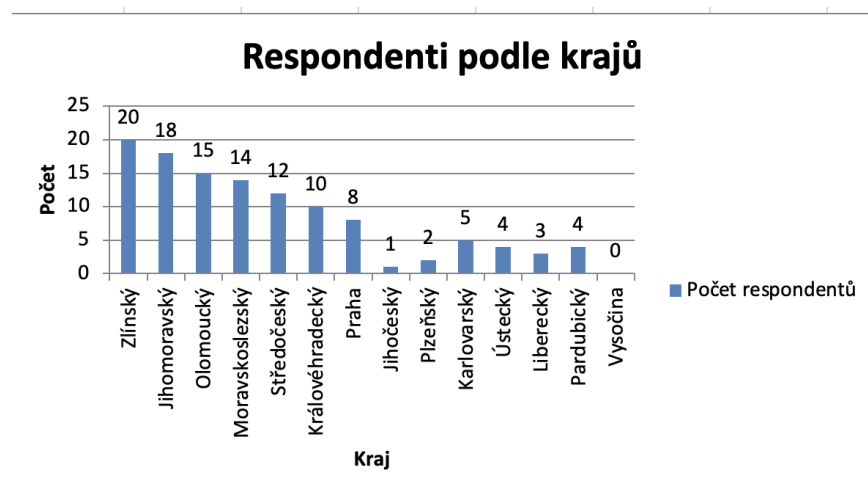

Obrázek 2 rozdělení dle věku

(zdroj: vlastní)

Ze sloupového grafu je patrný rozdíl, téměř nepřímé úměry, kdy s věkem klesá počet respondentů

Dotazník se dostal téměř do celé republiky, velkou měrou jsou zohledněny kraje, kde mám kamarády či kolegy. Na čele průzkumu je můj domácí Zlínský kraj s 20 respondenty. Následuje skupina krajů, které jsou mi blízké a ke kolegům hasičům jsem dotazníky přímo rozeslal.

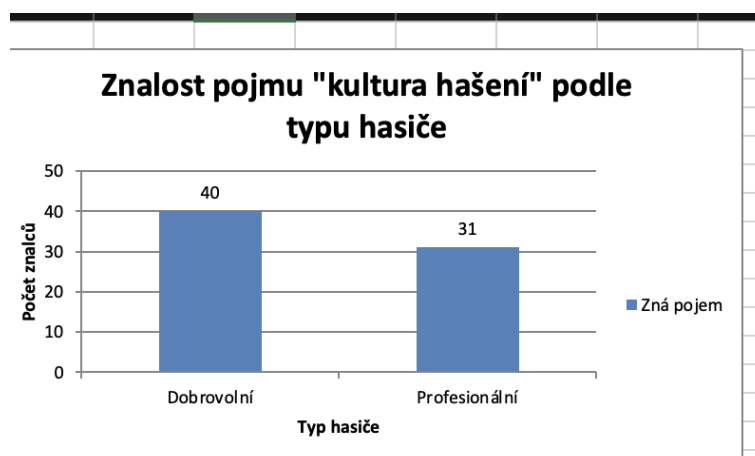

Obrázek 3 rozdělení dle krajů

(zdroj: vlastní)

Například z kraje Vysočina se ale dotazník nedostal k nikomu. Z Jihočeského kraje pak na otázky odpověděl pouze 1 hasič a z Plzeňského 2.

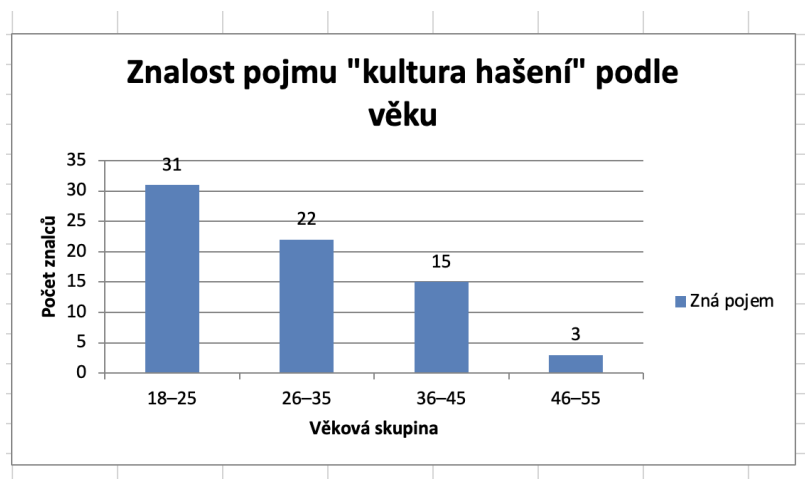
Znalost pojmu Kultura hašení ve vztahu k předcházejícím grafům, a to, zda byli respondenti členové JSDHO či příslušníci HZS, dále dle věku respondentů, a nakonec dle kraje, kde je působnost dané jednotky.

Obrázek 4 znalost pojmu

(zdroj: vlastní)

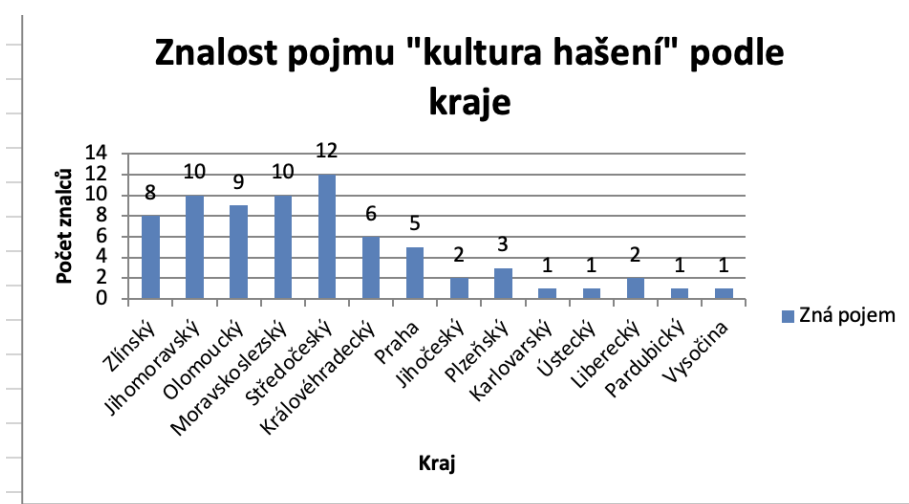
První statistika nám ukazuje, že pojem kultura hašení je více znám mezi dobrovolnými hasiči. Ale musíme brát v potaz, že v anketě odpovídalo více dobrovolných hasičů. Proto poměr vychází tak, jak graf ukazuje.

Obrázek 5 znalost pojmu dle věku

(zdroj: vlastní)

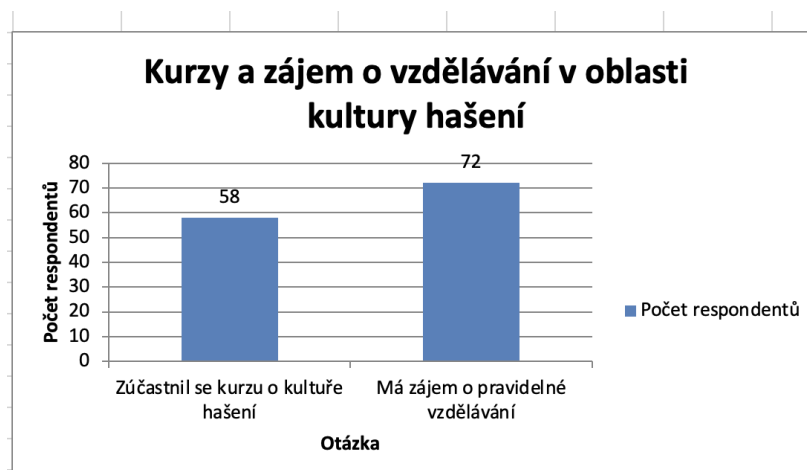
Dle stáří respondentů se s pojmem kultura hašení nejvíce setkali mladší generace. Vzhledem k tomu, že tento trend je záležitostí posledních let, jedná se o logický důsledek.

Obrázek 6 znalost pojmu dle kraje

(zdroj: vlastní)

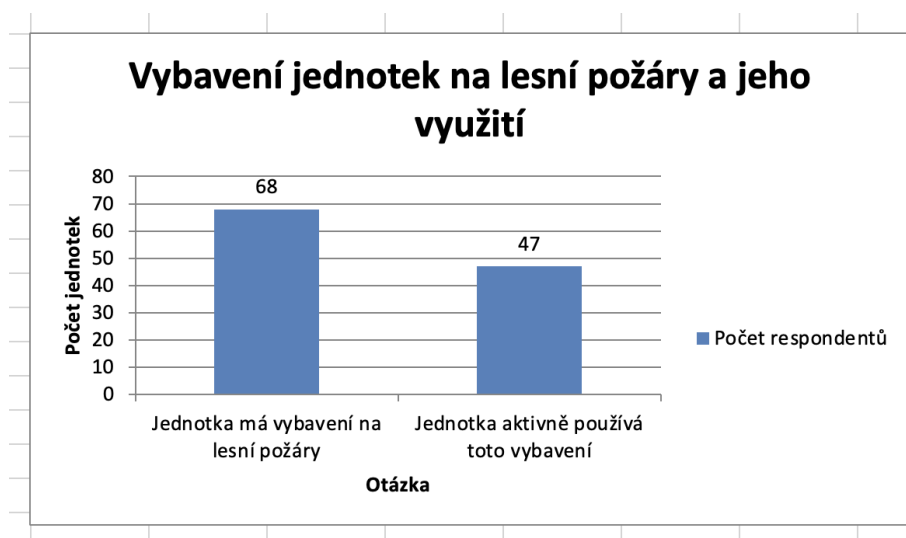
Samozřejmě i u tohoto grafu se promítá podíl respondentů s jednotlivých krajů. I tak můžeme pozorovat znatelné rozdíly. Nejvíce vzdělaných hasičů se nachází ve Středočeském kraji, to je logické – v STČ kraji se nachází například LESAR tým, specializovaný oddíl pro zásahy u požárů lesního a polního porostu.

Obrázek 7 Absolventi kurzu

(zdroj: vlastní)

Z grafu vyplývá, že téměř polovina respondentů už někdy absolvovala vzdělávací kurz v oblasti kultury hašení. Větší polovina by měla zájem si kurz zopakovat nebo se vzdělávat pravidelně.

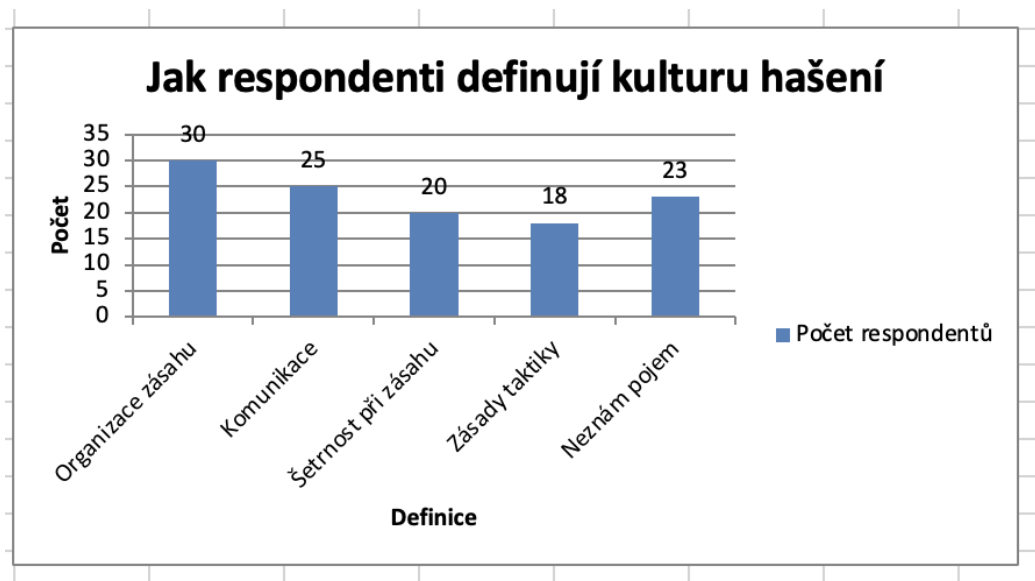

Obrázek 8 aktivní používání vybavení

(zdroj: vlastní)

Sloupcový graf znázorňuje, kolik hasičů má ve svých jednotkách vybavení související s kulturou hašení (jako batoh na lesní požár, D program, vysokotlaký proud, hasicí hřeby).

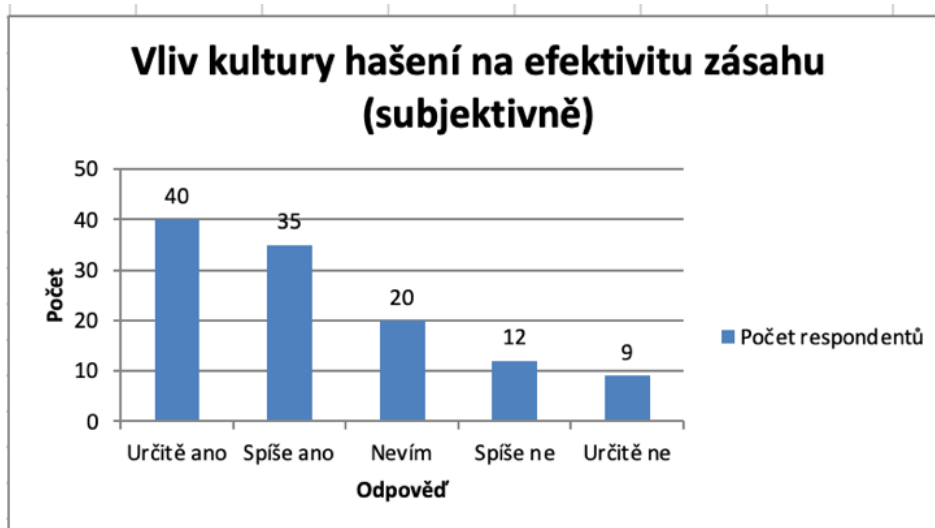
Druhý nižší sloupec pak ukazuje, kolik jednotek toto vybavení aktivně používá.

Obrázek 9 Vnímání pojmů

(zdroj: vlastní)

Další otázka byla více otevřená, respondenti měli na výběr z několika možností. Konkrétně z 5 pojmů, co si představí pod pojmem kultura hašení. 23 respondentů odpovědělo, že pojem neznají.

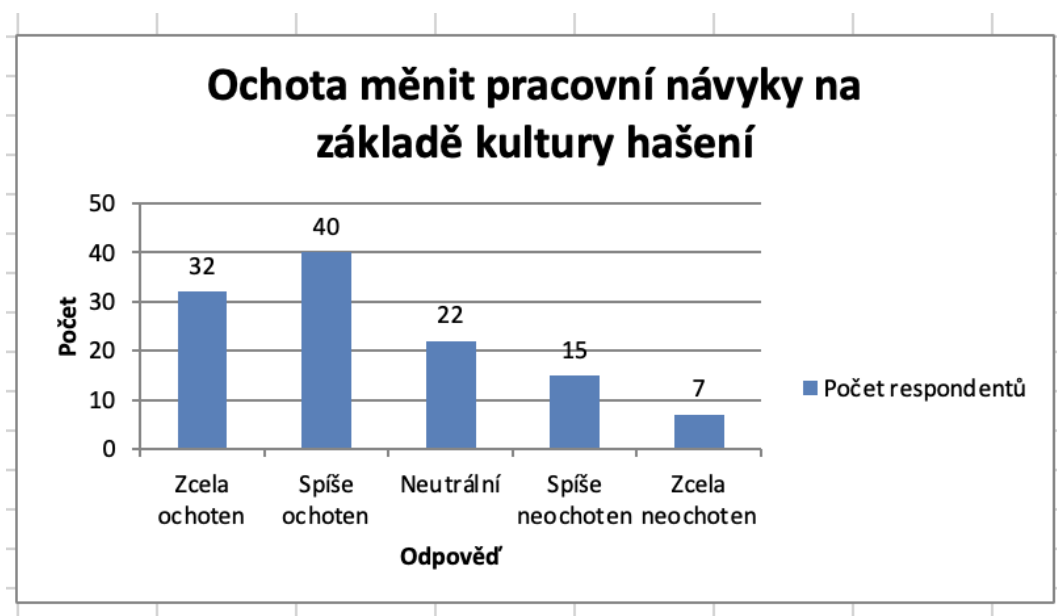

Obrázek 10 subjektivní hodnocení

(zdroj: vlastní)

Většina respondentů se domnívá, že kultura hašení má pozitivní vliv na efektivitu zásahu. Nejčastější odpovědí bylo „určitě ano“, kterou zvolilo více než třetina dotázaných. Další významná část zvolila odpověď „spíše ano“, což naznačuje celkově kladné vnímání

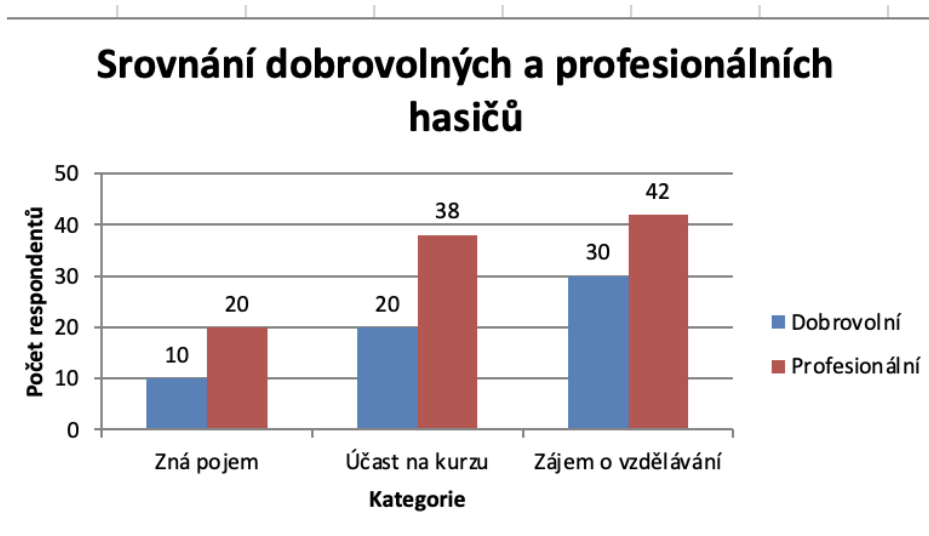
tématu. Pouze menšina hasičů vyjádřila pochybnosti nebo negativní postoj. Tento výsledek ukazuje, že posilování kultury hašení může být vnímáno jako legitimní cesta ke zvýšení účinnosti zásahové činnosti.

Obrázek 11 ochota měnit návyky

(zdroj: vlastní)

Z odpovědí je patrné, že většina hasičů je ochotna přizpůsobit své pracovní návyky novým poznatkům týkajícím se kultury hašení. Nejvíce odpovědí spadá do kategorií „zcela ochoten“ a „spíše ochoten“. Neutrální postoj zaujímá přibližně pětina respondentů, což může naznačovat určitou rezervovanost nebo nedostatek informací. Skeptický postoj („spíše neochoten“ a „zcela neochoten“) zaujímá menší část dotázaných. Celkově lze výsledek hodnotit jako pozitivní signál pro zavádění nových přístupů do praxe jednotek požární ochrany.

Obrázek 12 porovnání JSDHO vs HZS

(zdroj: vlastní)

Z porovnání mezi dobrovolnými a profesionálními hasiči je patrné, že profesionálové častěji znají pojem „kultura hašení“. Také se výrazně častěji účastnili nějakého kurzu na toto téma. Rozdíl je patrný i v zájmu o další vzdělávání – opět ve prospěch profesionálů. Dobrovolní hasiči vykazují nižší míru zapojení, což může souviset s odlišnými možnostmi nebo prioritami. Výsledky poukazují na potřebu cílené osvěty a přístupu přizpůsobeného oběma skupinám.

Obrázek 13 očekávání od kurzu

(zdroj: vlastní)

6 SWOT ANALÝZA

6.1 Silné stránky (Strengths)

Dlouhodobá tradice a komunita: Česká republika má jednu z nejdelších tradic hasičství v Evropě – první sbor dobrovolných hasičů vznikl již v roce 1850. Dle zákona o požární ochraně musí každá obec zřizovat jednotku sboru dobrovolných hasičů (JSDH)), což vedlo k vybudování husté sítě více než 7 000 dobrovolných hasičských jednotek s cca 70 000 členy po celé zemi. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2024) Tyto sbory jsou hluboce zakořeněné v místních komunitách – často fungují i jako významné spolky společenského života obce (podobně jako Sokol, myslivecké spolky či místní sportovní kluby) Silná tradice a komunita kolem hasičů zajišťuje, že v každé oblasti jsou motivovaní dobrovolníci ochotní se rychle zapojit do zásahu, podpoření hrdostí předků a dlouhodobou lokální podporou. (Korecký, 2022)

Veřejná důvěra a respekt: Hasiči (profesionální i dobrovolní) se těší mimořádné důvěře veřejnosti a vysoké prestiži. V průzkumech patří k nejdůvěryhodnějším profesím – důvěřuje jim přes 90 % obyvatel, což je v ČR nejvíce ze všech institucí. Tato pozitivní image se promítá do efektivity: veřejnost s hasiči aktivně spolupracuje, respektuje jejich pokyny při evakuacích a krizích a podporuje je (např. formou finančních sbírek, darů vybavení či tolerancí zaměstnavatelů vůči členům dobrovolných sborů při výjezdech). Vysoký společenský respekt zároveň posiluje morálku hasičů – dobrovolníci i profesionálové cítí hrdost z důležité role, což zvyšuje jejich motivaci k výcviku a nasazení. Silná podpora veřejnosti tak vytváří příznivé kulturní klima pro efektivní hašení i prevenci požárů. (CVVM, 2023)

Soudržnost týmů a neformální kultura: Uvnitř hasičských jednotek panuje silná týmová kultura založená na důvěře, soudržnosti a vzájemné pomoci. Hasiči společně čelí nebezpečným situacím, což vytváří pocit bratrstva (a v současnosti i sesterstva) – kolegové se na sebe mohou spolehnout v kritických momentech. V dobrovolných sborech často působí členové jedné rodiny či blízcí přátelé z obce, což posiluje neformální, přátelské vztahy uvnitř týmu. U profesionálních hasičů zase společné směny a výcvik podporují disciplínu i kamarádství. Tato silná organizační kultura usnadňuje komunikaci při zásahu (členové se dobře znají a rozumí si), zlepšuje koordinaci a ochotu spolupracovat. Soudržný kolektiv také lépe zvládá stres a krizové situace – hasiči se navzájem psychicky podporují,

sdílejí zkušenosti a udržují vysoké nasazení, což se pozitivně odráží na rychlosti a účinnosti jejich zásahů.

Kombinovaný systém profesionálů a dobrovolníků: V ČR existuje provázaný model, kde vedle sebe působí profesionální jednotky Hasičského záchranného sboru (HZS) a jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí. Tato spolupráce je dobře zavedená a funguje na základě vzájemného respektu a doplňování se. Dobrovolné jednotky zasahují u zhruba 27 % všech událostí a často spolupracují s profesionály při větších akcích (Profesionálové poskytují odborné vedení, specializovaný výcvik a moderní techniku, zatímco dobrovolní hasiči nabízejí výhodu rychlé dostupnosti v odlehlých obcích, detailní místní znalost a posily tam, kde by kapacity profesionálů nemusely stačit. Vrcholové vedení HZS si dobrovolníků velmi váží – kombinovaný systém je považován za osvědčený model a spolupráce je hodnocena jako vynikající). Tento kulturní rámec partnerství zvyšuje celkovou efektivitu hašení požárů, protože umožňuje pružně nasadit zdroje z obou složek podle potřeby a učit se navzájem osvědčeným postupům. Pravidelná společná cvičení, soutěže a setkávání (např. okrskové soutěže, společné zásahy) dále posilují jednotnost při komunikaci a velení. (Ministerstvo vnitra ČR, 2023)

Tradice výcviku a požárního sportu: V hasičské kultuře v ČR je silně zakořeněn důraz na odbornou přípravu a fyzickou zdatnost. Profesionální hasiči procházejí náročným výcvikem a pravidelnými kondičními i taktickými cvičeními. Také dobrovolní hasiči se pravidelně školí – absolvují povinné kurzy pro strojníky, velitele atd. a účastní se výcviků pořádaných HZS. Specifikem českého prostředí je **požární sport** – soutěže v hasičských dovednostech, které se konají na úrovni obcí, okresů i celé republiky). Požární sport představuje nejen oblíbenou kulturní a společenskou událost, ale i formu tréninku: členové sborů (včetně mládeže) si zlepšují fyziku, nacvičují rychlost útoku s hadicemi, překonávání překážek a týmovou souhru. Díky tomu si dobrovolní hasiči udržují vysokou úroveň připravenosti a technických znalostí, což následně zrychluje reálné zásahy. Tradice soutěživosti a výcviku zároveň posiluje motivaci – týmy chtějí obstát v konkurenci ostatních, z čehož těží celková připravenost k hašení požárů i zvládání jiných mimořádných událostí.

6.2 Slabé stránky (Weaknesses)

Zatížení tradicí a odpor k novotám: Silný důraz na tradiční postupy může v některých jednotkách brzdít inovace. Pokud převládá postoj „takto to děláme už desítky

let“, mohou hasiči (zejména dobrovolní) váhat nad zaváděním moderních technologií a metod. To vede k pomalejší adaptaci na nové vybavení jako jsou digitální vysílačky, termokamery, drony nebo moderní hasiva. Některé dobrovolné sbory používají zastaralejší techniku a výstroj, na kterou jsou zvyklé, což může snižovat efektivitu zásahu (např. pomalejší rozvinutí hadic, delší nájezdové časy starších vozidel apod.). V profesionálním sboru se zase může projevit příliš striktní hierarchie vycházející z polovojenské kultury – nižší členské pozice mají menší prostor iniciovat změny a otevřeně komunikovat problémy směrem k vedení. Tím se může zpomalit tok informací a implementace nových postupů. Kulturní úcta k veteránům a tradicím je sice pozitivní, ale někdy způsobí, že se určité překonané návyky udržují déle, než je účelné, což může snižovat rychlost či účinnost zásahu v moderních podmínkách.

Různorodá úroveň profesionality a dostupnosti: Dobrovolné jednotky trpí tím, že jejich členové nejsou neustále k dispozici. Členové dobrovolných sborů mají civilní zaměstnání a povinnosti, takže výjezd závisí na tom, kdo je právě poblíž a uvolní se. V pracovní době či během noci může být sestavení kompletní posádky pomalejší, což prodlužuje dojezdový čas k zásahu v některých obcích. Kulturně sice mnoho zaměstnavatelů toleruje, že jejich zaměstnanci odbíhají k výjezdům, ale to nelze vždy zaručit. Dalším problémem je kolísavá úroveň výcviku: zatímco některé dobrovolné sbory se pravidelně účastní cvičení a udržují si vysokou odbornost, jiné (zejména v odlehlých obcích) cvičí méně často. To vede k nerovnoměrné kvalitě – někde jsou dobrovolníci schopni profesionálům téměř konkurovat, jinde mají omezené zkušenosti. Při společných zásazích se pak může projevit, že ne všichni dobrovolní hasiči dokonale ovládají moderní techniku nebo taktiku, což klade větší nároky na velení. Profesionální sbory v poslední době rovněž zápasí s nedostatkem lidí (aktuálně chybí stovky hasičů ve výjezdu a probíhají náborové nováčků), což znamená, že někdy i profesionálové operují na hraně kapacit. Pokud jsou obě složky personálně oslabené (profesionálové přepracovaní a dobrovolníci nedostupní), klesá celková efektivita zásahu. (Ministerstvo vnitra ČR, 2023)

Komunikační bariéry a odlišné postupy: I když integrovaný systém funguje, občas vznikají třecí plochy v komunikaci mezi profesionály a dobrovolníky. Může to být dáno rozdílnou kulturou – profesionální jednotky dodržují formální postupy a rádiové komunikace podle přesných směrnic, zatímco dobrovolní hasiči v menších obcích někdy improvizují a spoléhají na osobní domluvu. Při společném zásahu, pokud nejsou všichni zvyklí na jednotnou terminologii a velení, může dojít k nedorozumění (např. rozdílné

kódování rádiových zpráv, nejasnosti v předávání pokynů). Pokud se jednotky společně necvičí dostatečně často, nemusejí si být plně sladěné – první větší krizová situace může odhalit zmatky v koordinaci. Navíc informační tok v rámci jednotlivých sborů může vážnout: dobrovolné sbory se scházejí jen občas, a tak se interní sdělení (o nových metodikách, změnách poplachových plánů apod.) nemusí dostat ke všem členům včas. V profesionálních jednotkách se zase informace někdy drží „u velení“ a řadoví hasiči nemají možnost se vyjádřit, což může bránit identifikaci problémů na základní úrovni. Tyto komunikační nedostatky, vycházející z kulturních i organizačních aspektů, mohou při zásahu vést k neoptimálnímu využití sil a prostředků.

Materiální a finanční omezení u dobrovolných sborů: Dobrovolní hasiči jsou závislí na rozpočtech obcí a příspěvcích, což často znamená, že hospodaří s omezenými zdroji. Kulturně je u nich zakořeněná skromnost a vynalézavost – umějí si poradit i s málem. To však někdy znamená provozování zastaralé techniky (starší cisterny, výzbroj po životnosti) a nedostatek prostředků na moderní pomůcky. Omezené finance také komplikují častější školení – obec nemusí mít prostředky vysílat členy na kurzy daleko od domova, dobrovolníci si berou volno na vlastní náklady apod. Výsledkem může být pomalejší zásah nebo nižší bezpečnost hasičů (horší vybavení zvyšuje riziko zranění, starší ochranné oděvy nemusí dostatečně chránit). V některých sborech je navíc problém stárnutí členské základny: mladí lidé se tolik nezapojují a stávající členové stárnou. Starší dobrovolníci mají sice mnoho zkušeností, ale fyzická náročnost zásahů pro ně může být limitující, a pokud není k dispozici dost mládež k pomoci, klesá celková výkonnost jednotky. Kulturní aspekt „srdcařství“ dobrovolných hasičů někdy paradoxně vede k tomu, že neupozorňují na své potřeby – ze své oddanosti slouží i ve ztížených podmínkách, což dlouhodobě není udržitelné a může vést k vyhoření nebo odchodu členů.

6.3 Příležitosti (Opportunities)

Inovace ve výcviku a technologiích: Nabízí se možnost modernizovat hasičské sbory, aniž by se narušila jejich kulturní identita. Zavádění nových technologií – od dronů pro průzkum požářiště, přes nové hasební prostředky, až po digitální systémy svolávání jednotek – může výrazně zvýšit efektivitu zásahů. Klíčem je provést inovace citlivě: například začlenit ovládání dronů či práci s termokamerou do pravidelných cvičení a požárního sportu, čímž se novinky stanou přirozenou součástí tradice (hasiči je přijmou, protože se je naučí „hrou“ a soutěžením). Existují dotační programy (státní i evropské)

zaměřené na vybavení jednotek PO – využití těchto financí by mohlo dobrovolným sborům přinést moderní vozidla a vybavení, které by jinak bylo nad jejich možnosti. Kulturní soudržnost lze využít i při školeních: společná školení profesionálních a dobrovolných jednotek na krajské či celostátní úrovni mohou zvýšit odbornost dobrovolníků a zároveň budovat osobní vazby napříč sbory. To zlepší komunikaci při ostrých zásazích. **Adaptace na nové typy hrozeb** (např. lesní požáry velkého rozsahu, které se v posledních letech vyskytly, nebo technické havárie) představuje příležitost rozšířit kulturní vnímání role hasičů – nejen hasit klasické požáry, ale komplexně chránit obyvatelstvo. Pokud se podaří do výcviku začlenit například taktiku hašení lesních požárů (což dříve nebývalo tak potřebné) nebo práci s moderní technikou u dopravních nehod, zvýší se připravenost a efektivita celé hasičské kultury do budoucna.

Nábor nových členů a rozmanitost týmů: Vysoká prestiž hasičů je velkou devizou pro nábor. Je příležitost přilákat do řad hasičů více mladých lidí, žen a obecně lidí s různými dovednostmi. Trend už je nastartován – v organizaci Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) nyní evidují téměř 289 tisíc dospělých členů, přičemž žen je přes 78 tisíc a jejich počet meziročně roste (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2023). Tato otevřenost vůči ženám a mládeži může být dále podpořena cílenými kampaněmi (např. programy na školách, ukázkové dny mladých hasičů, propagace úspěšných žen-hasiček v médiích). Větší různorodost týmů může zlepšit efektivitu – ženy a muži, mladší i starší přinášejí odlišné pohledy a schopnosti, což pomáhá v řešení problémů. Kulturně je důležité zdůraznit hodnoty, které rezonují s mladou generací: týmový duch, fyzická aktivita, technické vybavení, ale i pocit smysluplné pomoci společnosti. Pokud se podaří prezentovat hasičství jako moderní dobrodružství s pevnými kořeny v tradici, mohou dobrovolné sbory získat novou krev. To pomůže nahradit přirozené úbytky a udržet akceschopnost. Také větší zapojení odborníků z různých oblastí (IT specialisté pro komunikační systémy, zdravotníci, psychologové pro posttraumatickou péči) do hasičských jednotek – byť třeba jako externí dobrovolní poradci – může zvýšit profesionální zázemí sborů a zlepšit jejich efektivitu při řešení komplexních událostí.

Prohloubení spolupráce a sdílení know-how: Stávající spolupráce profesionálních a dobrovolných hasičů lze dále posílit vytvářením nových platforem pro sdílení zkušeností. Příležitostí je zavést **mentoringový systém**, v rámci něhož zkušení profesionální hasiči budou mentorovat dobrovolné jednotky (pomohou jim s taktikou, organizací výcviku atd.) a naopak dobrovolní hasiči mohou předávat profesionálům detailní znalost lokálního

terénu a komunit. Organizace společných **stáží a výměn** – např. umožnit dobrovolníkům sloužit krátkodobě na zkoušku na stanici HZS a profesionálům účastnit se dobrovolných zásahů v jejich bydlišti – by mohla odbourat případné stereotypy na obou stranách. Technologicky lze také spolupráci zefektivnit: jednotný radiový systém a sdílené databáze vodních zdrojů, evakuačních plánů apod. by zajistily, že všichni zasahující mají stejné informace. Mobilní aplikace by mohla dobrovolníkům rychleji doručit zprávu o poplachu a navigovat je na místo události, čímž by se zmenšila nevýhoda delšího shromažďování jednotky. Kulturně lze spolupráci utužit i společenskými akcemi – pravidelná setkání hasičů profesionálních i dobrovolných na úrovni kraje (např. výroční bály, oceňování zásluh) posilují vzájemnou úctu a pocit jednoty. Tím se zamezí mentalitě „my vs. oni“ a naopak vznikne pocit jedné velké hasičské rodiny, která táhne za jeden provaz.

Využití důvěry veřejnosti k prevenci a osvětě: Díky velké vážnosti, jíž se hasiči těší, mají jedinečnou možnost formovat chování veřejnosti v oblasti požární prevence a připravenosti na krizové situace. Příležitostí je rozšířit roli hasičů jako **edukátorů** – pořádat více besed na školách, veřejných ukázkách a osvětových kampaních o tom, jak předcházet požárům (např. bezpečné zacházení s ohněm, správné používání domácích hasicích přístrojů) a jak se zachovat při požáru či jiné katastrofě. Dobrovolní hasiči, coby respektované osobnosti v obcích, mohou vést místní preventivní akce (např. kontrola komínů, instruktáže první pomoci, nácvik evakuace při povodních). Toto posílení prevence by snížilo počet výjezdů k mimořádným událostem, čímž by se hasičské sbory mohly soustředit na nevyhnutelné zásahy. Zároveň by se prohloubilo propojení hasičů s komunitou – lidé by vnímali hasiče nejen jako „ty, co přijedou hasit“, ale i jako poradce a partnery pro bezpečný život. V důsledku by se dále zvýšila prestiž hasičské profese a možná by to přivedlo i nové zájemce do řad sborů. Také by mohla vzniknout užší spolupráce s médii a influencery: popularizace hasičských výcviků či technických novinek na sociálních sítích by modernizovala obraz hasičů mezi mládeží. Všechny tyto aktivity by využily stávajícího kulturního kapitálu (důvěry a úcty) k posílení efektivity – společnost lépe připravená na požáry znamená menší rizika a rychlejší zvládnutí nastalých požárů.

6.4 Hrozby (Threats)

Úbytek členské základny a generační výměna: Dlouhodobým ohrožením je postupné snižování počtu dobrovolných hasičů, pokud mladá generace nepřevzme štafetu. Venkovské oblasti se vylidňují, mladí lidé odcházejí za prací do měst a nemají už tak úzký

vztah k rodné obci. Tradice rodinného zapojení do sboru slábne, což by mohlo vést k tomu, že některé dobrovolné jednotky nebudou schopny naplnit stavy – zákon sice stanovuje minimum 9 členů v jednotce, ale sehnat aktivní dobrovolníky může být obtížné. Hrozí, že v budoucnu bude více obcí spoléhat jen na vzdálené profesionální stanice, což prodlouží časy dojezdu k požárům. Generační obměna se týká i profesionálů: pokud by se hasičské povolání stalo méně atraktivním (např. kvůli platovým nebo zdravotním rizikům), mohl by HZS čelit potížím s nábořem a udržení kvalitních lidí. Kulturní koheze sborů může utrpět i tím, že odejdou velmi zkušení matadoři (nositelé tradic a know-how) a jejich nástupci nebudou mít od koho přímo čerpat zkušenosti. Je proto důležité předat dalším generacím nejen dovednosti, ale i hodnoty a nadšení – pokud se toto nepodaří, hasičská kultura by mohla erodovat a s ní i efektivita (méně zapálení členové znamenají pomalejší a méně obětavé zásahy).

Změna společenského vnímání a podpory: Současná silná podpora veřejnosti nemusí trvat věčně. Hasiči jsou pod drobnohledem – pokud by došlo k několika po sobě jdoucím selháním při zásazích (např. špatně zvládnuté velké požáry) nebo skandálům (zneužití prostředků, nevhodné chování člena sboru apod.), mohla by důvěra veřejnosti poklesnout. V mediální éře se jeden negativní případ rychle rozšíří a může poškodit reputaci celého hasičstva. Kultura, která je nyní výhodou, by se mohla stát překážkou, pokud by veřejnost začala zpochybňovat například odbornost dobrovolníků nebo efektivitu organizace hasičů. Političtí představitelé by pak mohli reagovat unáhlenými reformami – např. snahou vše centralizovat či naopak přenést více odpovědnosti na obce – což by mohlo systém destabilizovat. **Financování** je dalším rizikem: pokud by veřejná podpora opadla, mohl by klesnout tlak na financování hasičských jednotek. Již nyní hasiči bojují o rozpočty a v konkurenci jiných odvětví nemusí vždy uspět. Bez podpory obyvatel (voliči) je menší šance získat nové vybavení či udržet dostatečné stavy. Také vztahy uvnitř sborů mohou být ohroženy konflikty – např. **spory mezi členy** nebo mezi dobrovolnými hasiči a obcí (která je zřizovatelem) by mohly vést k rozpadu nebo ochromení jednotky. Pokud by si komunita přestala hasičů vážit (což se může stát třeba vlivem pomluv či nedorozumění), hrozí odliv členů i snížení ochoty občanů pomoci (např. poskytnout zázemí, techniku). Udržení pozitivního obrazu a vztahů je tedy klíčové – jejich ztráta by měla přímý negativní dopad na akceschopnost.

Nové typy krizí a nepřipravenost na ně: Vývoj společnosti a klimatu přináší nové výzvy, na které tradiční kultura požární ochrany nemusí být automaticky

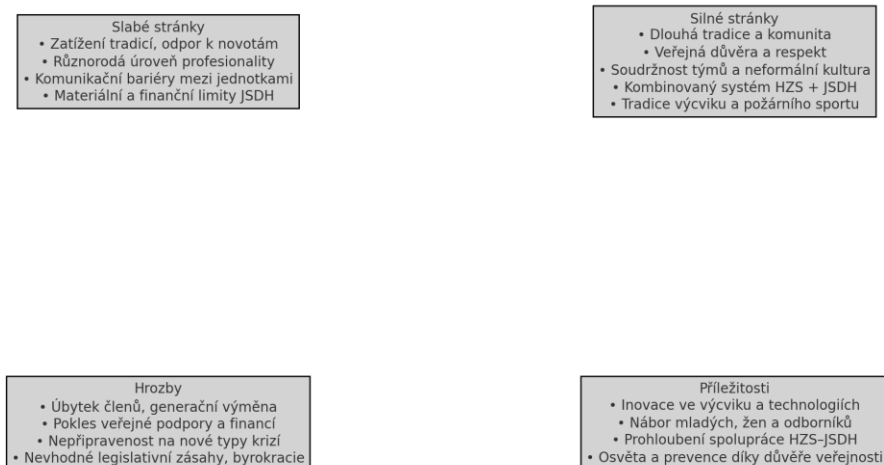
připravena. **Klimatické změny** zvyšují frekvenci extrémních jevů – rozsáhlé lesní požáry, tornáda, bleskové povodně. Pokud se hasičská kultura rychle nepřizpůsobí (např. změnou výcviku, pořízením specializované techniky jako jsou velkokapacitní čerpadla či létající prostředky na hašení), může dojít k situacím, že jednotky budou čelit událostem, na které nestačí zkušenostmi. To ohrozí efektivitu zásahů i bezpečnost hasičů.

Moderní **technologická rizika** jsou další hrozbou – požáry fotovoltaických elektráren, bateriových systémů, únik nebezpečných chemikálií při průmyslových haváriích apod. vyžadují odborné znalosti a vybavení, které tradiční sbory možná nemají. Pokud bude kultura „starých dobrých metod“ převládat, hrozí, že hasiči nebudou umět optimálně řešit tyto nové druhy požárů, což může vést k větším škodám. **Zdravotní rizika a vyhoření:** Vzrůstající počet zásahů a stresových situací (např. i dlouhotrvající pandemie COVID-19 či uprchlické krize, kdy hasiči pomáhají) může zvyšovat tlak na členy sborů. Tradiční kultura hasičů velí být odolný a „vydržet vše“, ale dlouhodobě to vede k psychickému i fyzickému opotřebení. Pokud se nezačnou systematicky řešit potřeby hasičů (psychologická podpora, rehabilitace, prevence vyhoření), hrozí odchod zkušených lidí či snížení jejich výkonu. Z kulturního hlediska je to výzva – změnit stereotyp „hrdina, který nemá slabost“ na udržitelnější model péče o členy sboru. Nepodaří-li se to, může to v budoucnu oslabit akceschopnost (méně zdraví a motivovaní hasiči = pomalejší a méně spolehlivé zásahy).

Legislativní a organizační nejistoty: Změny zákonů či předpisů mohou neúmyslně narušit fungující prvky hasičské kultury. Např. pokud by byly zavedeny příliš přísné požadavky na kvalifikaci dobrovolných hasičů bez zajištění potřebných školení, mohlo by mnoho členů přestat splňovat podmínky a jednotky by se ztenčily. Nebo kdyby došlo k administrativní reorganizaci integrovaného záchranného systému, která by oslabila roli obcí, mohli by dobrovolníci ztratit motivaci, pokud by měli pocit, že o všem rozhoduje centrum a jejich místní znalost je přehlížena. **Ekonomické tlaky** v neposlední řadě: při finančních krizích může stát či obce omezit rozpočty na hasiče. To se již projevuje – hasiči museli obhajovat navýšení počtu míst a v některých letech byly náborové zmrazeny. Pokud by podobné škrty pokračovaly, profesionální sbory by mohly být podstavem paralyzovány. Tím by se zvyšovala zátěž na dobrovolníky, kteří však nemohou plně nahradit profesionály. V krajním případě by přílišné spoléhání na dobrovolníky (bez adekvátní podpory) mohlo vést k přetížení systému – dobrovolní hasiči by byli voláni k událostem nad rámec svých možností, což by vedlo k jejich vyčerpání nebo neochotě

sloužit. **Byrokracie** může být dalším faktorem: pokud budou hasiči zavaleni administrativou (výkazy, evidence) na úkor času pro výcvik a zásahy, sníží se jejich efektivita. Kulturně vzato, hasiči jsou praktičtí lidé orientovaní na čin – nadměrná byrokratizace by demotivovala a zpomalovala reakce. Je tedy hrozbou jakýkoli systémový krok, který by nepřihlédl ke specifickým hasičské práce a kultury. Zachování pružnosti a podpory ze strany zřizovatelů je zásadní, aby kulturní propojení profesionality a dobrovolnictví mohlo dál fungovat ku prospěchu efektivního hašení požárů v ČR. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2024)

SWOT Matice: Kultura a efektivita hašení v ČR

Obrázek 14 matice SWOT analýzy

(zdroj: vlastní)

7 PRAKTICKÁ ZKOUŠKA DOSTUPNÉHO VYBAVENÍ

Jelikož pracuji u městské hasičské jednotky (JPO II/1 – AED se stálou službou) v Holešově. S většinou dostupného vybavení jsem se již setkal a v praxi ho pravidelně používám.

V následující části je tak vyobrazeno několik výcviků jednotky s vybavením, které souvisí s kulturou a efektivitou hašení.

7.1 Kultura hašení v praxi

Praktická nauka je základem pro získání správných dovedností a návyků. Naše jednotka pravidelně cvičí kulturu hašení, a to konkrétně teoretickou, a hlavně praktickou práci s proudnicí. Jedná se o nejjednodušší a nejučinnější trénink, který můžou jednotky požární ochrany, prakticky v jakýchkoliv podmínkách, provádět.

Obrázek 15 Instruktor školí práci s proudnicí

(zdroj: vlastní)

Zkušený hasič – instruktor provádí ukázkou práce s proudnicí pro nováčky

Obrázek 16 Práce s proudnicí

(zdroj: vlastní)

Tuto dovednost lze trénovat ve dne, taktéž za snížení viditelnosti (noc).

Obrázek 17 rozdělení rolí

(zdroj: vlastní)

Školení probíhá pomocí proudu (hadice C52 s proudnicí MD tech)

Výuka probíhá vždy ve dvojicích. První hasič se soustředí na práci s proudnicí a poslouchá pokyny instruktora. Druhý hasič zajišťuje podporu, tahá hadici a dělá oporu kolegovi před ním.

7.2 Efektivita hašení v praxi

Drobné detaily mohou pomoci uspořít vodu, které může být u zásahu velký nedostatek. I při výcviku se může strojník hasičské techniky učit novým dovednostem, které využije v praxi.

Obrázek 18 přetlakový ventil

(zdroj: vlastní)

Přetlakový ventil je technická pomůcka, která chrání čerpadlo před zpětnými rázy od proudnice. Aby mohlo docházet ke kvalitní práci s proudnicí – a tím kulturnímu a efektivnímu hasičskému zásahu, je nutné na proudnici udržovat pracovní tlak. Zhruba 5 až 7 barů. Nicméně při postupném otevírání a zavírání proudnice dochází k rázům vodní bariéry na čerpadlo požární techniky. Tomuto se dá zabránit vhodným použitím technických prostředků.

Obrázek 19 zpětné plnění

(zdroj: vlastní)

Přetlakový ventil ale spotřebovává na svou činnost velké množství vody, proto je nutné udělat tzv. „Bypass“, kterým se přebytečná tlaková voda vrátí zpět do nádrže na hasivo. K tomuto účelu byl použit elektronicky ovládaný plnicí ventil.

Obrázek 20 rozdělovač C–D

(zdroj: vlastní)

U požárů lesního a polního porostu je potřeba počítat s nedostatkem vody, zároveň u tohoto typu události není nutné používat tak velké množství hasební vody, jako například u požáru budovy. Proto používáme speciální rozdělovač, který kombinuje dopravní vedení C52 a 2 útočné proudy D25, případně na prostřední hrdlo C52 může být umístěna přechodka C-D a může tak vzniknout 3. D proud.

Obrázek 21 obsluha rozdělovače

(zdroj: vlastní)

Obsluhu rozdělovače dělá zpravidla určený hasič. Pokud na místě není dostatek sil a vyjede například pouze družstvo o zmenšeném početním stavu. V tom případě rozdělovač obsluhuje velitel. Obsluha rozdělovače musí být vybavena ruční radiostanicí nebo být proškolená přijímat a vysílat ruční signály.

Obrázek 22 zádové hasicí vaky

(zdroj: vlastní)

Zádové hasicí vaky jsou přenosné zařízení určené především pro hašení požárů v těžko přístupném terénu, jako jsou lesy nebo louky. Nosí se na zádech podobně jako batoh a umožňují hasičům mít volné ruce a zároveň být mobilní. Vak je obvykle vyroben z odolného materiálu a pojme několik desítek litrů vody, kterou lze aplikovat pomocí ruční pumpy nebo hadice. Výhodou je jednoduchá obsluha, nízká hmotnost a možnost rychlého nasazení při zásahu. Jsou nepostradatelnou součástí výbavy při lesních požárech nebo dohašování ohnisek.

Obrázek 23 Hašení pomocí D programu

(zdroj: vlastní)

D program u hasičů označuje vybavení s menším průměrem, které se používá především pro lesní požáry, technické zásahy nebo dohašovací práce. D hadice má průměr 25 mm a je lehká, ohebná a snadno přenosná, což usnadňuje práci v členitém terénu. D proudnice je menší varianta klasické proudnice, která umožňuje regulovat tvar a sílu vodního proudu, obvykle mezi plným a sprchovým. Díky menšímu průtoku vody je D program ideální tam, kde není potřeba velké množství vody nebo kde je omezený její přísun. Celý systém je navržen tak, aby byl co nejmobilnější a umožňoval rychlý zásah i v obtížných podmínkách.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat faktory, které ovlivňují efektivitu hašení požárů v České republice, se zvláštním důrazem na kulturu a praktické zvyklosti jednotek požární ochrany. Výsledky ukazují, že efektivní hašení není jen otázkou technického vybavení nebo rychlosti výjezdu, ale zejména komplexní souhrou odborné přípravy, spolupráce, sdílení zkušeností a organizační kultury, která podporuje týmového ducha a ochotu učit se novým postupům. Práce prokázala, že existuje značný potenciál ke zvyšování efektivity prostřednictvím cíleného vzdělávání, technických inovací a zlepšení komunikace mezi jednotlivými složkami hasičského systému, a to jak v rovině profesionálních, tak dobrovolných jednotek.

Na základě dotazníkového šetření a praktické zkušenosti z jednotky JPO II v Holešově bylo potvrzeno, že mezi hasiči panuje silná motivace a ochota se dále vzdělávat, avšak zároveň přetrvávají rozdíly v dostupnosti výcviku a vybavení. Kulturní soudržnost uvnitř jednotek byla identifikována jako klíčový prvek zvyšující odolnost při zásazích a zajišťující hladký průběh týmové spolupráce. Zároveň bylo poukázáno na to, že tradiční přístupy mohou někdy bránit zavádění moderních metod, a je tedy nutné hledat rovnováhu mezi uchováním hodnot a přijetím inovací.

Výsledky SWOT analýzy potvrdily, že český systém požární ochrany disponuje silnými stránkami, jako jsou historická tradice, vysoká míra důvěry veřejnosti a schopnost flexibilně reagovat na mimořádné situace. Mezi slabiny však patří například nerovnoměrné rozložení výcviku či materiálních zdrojů a určité komunikační bariéry mezi jednotlivými jednotkami. Příležitosti, jako je digitalizace, společný výcvik nebo osvěta směrem k veřejnosti, by měly být v budoucnu využity jako nástroje ke zvýšení profesionality a připravenosti hasičských jednotek. Naopak hrozby v podobě generační výměny, úbytku dobrovolníků nebo legislativní nestability by mohly systém oslabit, pokud jim nebude věnována dostatečná pozornost.

Z práce vyplývá, že posílení „kultury hašení“ – tedy vědomého přístupu k profesnímu rozvoji, bezpečnosti, efektivitě a spolupráci – je cestou k dlouhodobému zvýšení kvality hasičských zásahů. Věřím, že tato práce může přispět k hlubšímu pochopení významu kulturních a organizačních aspektů v požární ochraně a stát se jedním z podkladů pro další odbornou diskusi, úpravu vzdělávacích plánů či zavádění praktických opatření do každodenní praxe.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BARTLOVÁ, Kateřina a ŠENOVSKÝ, Michal, 2021. *Zásady požární bezpečnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-1723-2.
- DOKUMENTACE BOZP, 2021. *Požární ochrana v praxi*. Praha: Bezpečnost práce. ISBN 978-80-905854-4-4.
- DVOŘÁK, Lukáš a KRÁLOVÁ, Simona, 2022. *Koordinace zásahů jednotek požární ochrany*. Ostrava: VŠB-TUO. ISBN 978-80-248-4665-2.
- HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR, 2011. *Metodika kontrolní činnosti jednotek PO*. Praha: Generální ředitelství HZS ČR.
- HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR, 2014. *Zásady používání dýchací techniky*. Praha: Generální ředitelství HZS ČR.
- HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR, 2020. *Přehled požární techniky jednotek PO*. Praha: Generální ředitelství HZS ČR.
- HORÁK, Petr, 2020. *Fyzika požárů a hašení*. Praha: HZS ČR. ISBN 978-80-88133-42-6.
- KAVAN, Martin, 2022. *Kultura organizace v bezpečnostních složkách*. Praha: Policejní akademie ČR. ISBN 978-80-7251-525-7.
- MINISTERSTVO VNITRA, 2001. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.
- MINISTERSTVO VNITRA, 2007. *Nářízení vlády č. 361/2007 Sb., podmínky ochrany zdraví při práci*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.
- MINISTERSTVO VNITRA, 2014. *Vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách požárních vozidel*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.
- NOVÁKOVÁ, Alena a MAREK, Pavel, 2020. *Strategie plošného pokrytí jednotek PO*. Ostrava: VŠB-TUO. ISBN 978-80-248-4379-8.
- NOVOTNÝ, Radek a kol., 2022. *Moderní přístupy k požární ochraně*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7560-301-2.
- POKORNÝ, Jan, 2021. *Dobrovolné jednotky PO v systému IZS*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-9821-6.
- VESELÝ, Marek, 2021. *Hasičské zásahy v praxi*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7553-753-9.
- Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2023. *Výroční zpráva SH ČMS*. Dostupné z: <https://www.dh.cz>
- Ministerstvo vnitra ČR, 2023. *Analýza personální situace HZS ČR*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz>
- Hasičský záchranný sbor ČR, 2024. *Zpráva o stavu jednotek požární ochrany*. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz>
- CVVM, 2023. *Důvěra obyvatel v instituce*. Sociologický ústav AV ČR. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz>
- Korecký, R., 2022. *Historie požární ochrany v ČR*. Praha: VŠB – TUO
- Hasičský záchranný sbor ČR, 2023. *Informace o systému požární ochrany*. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz>

SHARIPO, Lauren R. a Marie-Helen MARAS, ed. *Encyclopedia of security and emergency management: with 53 figures and 38 tables*. Cham: Springer, 2021. Springer Nature reference. ISBN 978-3-319-70487-6.

COPPOLA, Damon P. *Introduction to international disaster management*. 4. vyd. Amsterdam: Elsevier, 2021. ISBN 978-0-12-817368-8.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Příslušnost k JPO.....	25
Obrázek 2 rozdělení dle věku	26
Obrázek 3 rozdělení dle krajů.....	27
Obrázek 4 znalost pojmu	27
Obrázek 5 znalost pojmu dle věku.....	28
Obrázek 6 znalost pojmu dle kraje	28
Obrázek 7 Absolventi kurzu	29
Obrázek 8 aktivní používání vybavení	29
Obrázek 9 Vnímání pojmů.....	30
Obrázek 10 subjektivní hodnocení	30
Obrázek 11 ochota měnit návyky	31
Obrázek 12 porovnání JSDHO vs HZS	32
Obrázek 13 očekávání od kurzu.....	32
Obrázek 14 matice SWOT analýzy	41
Obrázek 15 Instruktor školí práci s proudnicí	42
Obrázek 16 Práce s proudnicí	43
Obrázek 17 rozdělení rolí	44
Obrázek 18 přetlakový ventil.....	45
Obrázek 19 zpětné plnění	46
Obrázek 20 rozdělovač C–D.....	47
Obrázek 21 obsluha rozdělovače	48
Obrázek 22 zádobé hasicí vaky	49
Obrázek 23 Hašení pomocí D programu	50

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Sb.	Sbírka zákonů
JPO	Jednotka požární ochrany
AED	Automatizovaný externí defibrilátor
AP	Automobilová plošina
AZ	Automobilový žebřík
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
ČR	Česká republika
ČSN	Česká státní norma
DA	Dopravní automobil
HZSČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IDP	Izolační dýchací přístroj
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
MV	Ministerstvo vnitra
PPLA	Protiplynový automobil
PO	Požární ochrana
RZA	Rychlý zásahový automobil
SIAR	Služební interní akt řízení
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
STČ	Středočeský kraj
TA	Technický automobil
TETRAPOL	Digitální síť PEGAS (komunikační systém IZS)